

Incidence
360° Market Research Solutions

Medscape

Survey over ethiek in de medische context

Opgemaakt voor

Medscape

Mei 2020

Voorstelling van de survey

1. Context, objectieven en beschrijving

- Artsen worden vaak geconfronteerd met ethische beslissingen in hun contact met patiënten. Deze beslissingen kunnen emotioneel belastend zijn en dus invloed hebben op de arts-patiëntrelatie, maar ook op het welzijn en het oordeelsvermogen van zorgverleners. MediQuality/Medscape Benelux ondervroegen 737 zorgprofessionals via een online vragenlijst over deze ethische kwesties en de resultaten werden door Incidence geanalyseerd.
- Voorafgaand aan deze analyse heeft Incidence de database opgeschoond en alleen de volledige en geldige enquêtes weerhouden. Als gevolg daarvan zijn we van 964 deelnemers naar **737** gegaan. Vervolgens hebben we een weging uitgevoerd op 3 criteria, namelijk het type specialisatie (generalist versus specialist); de leeftijdsgroepen en de taal van de respondent. Deze aanpassing wordt beschreven in de onderstaande tabel

	% bruto	% na opschoning database
SP	69%	64%
GP	31%	36%
Jonger dan dan 55 jaar	30%	51%
55-jarigen en ouder	61%	40%
Hebben niet geantwoord	9%	9%
NL	55%	55%
FR	45%	45%

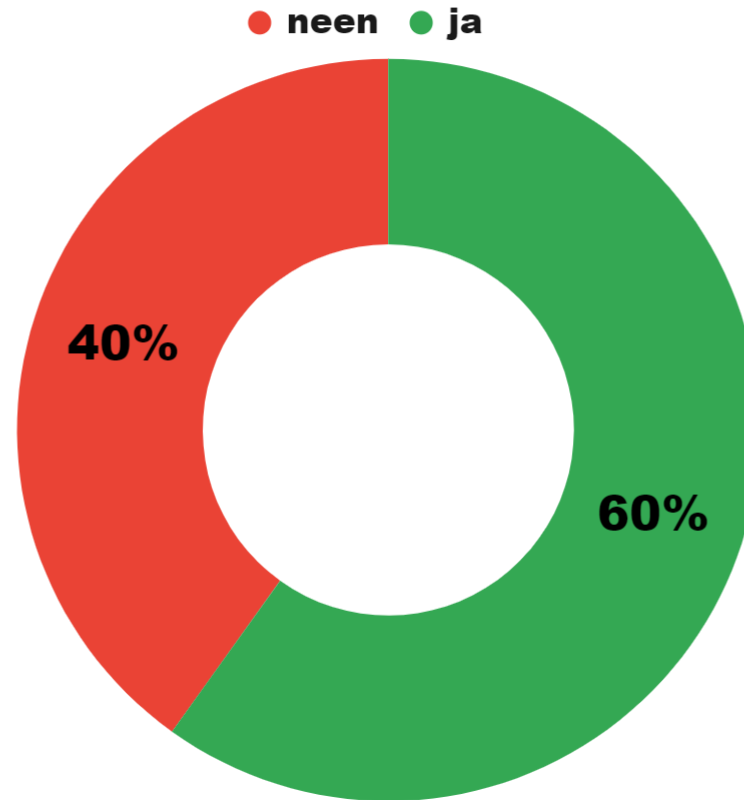
Voornaamste resultaten

1. Euthanasie

1.1. Euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden

- Bent u voorstander van euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden?

1. Euthanasie

1.1. Euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden

- Bent u voorstander van euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden?

NEEN (40%)

- ✓ Ondraaglijk psychisch lijden is niet onomkeerbaar, er moet een alternatieve oplossing worden gezocht (≈45%).
- ✓ Er zijn geen objectieve criteria om ondraaglijkheid aan te tonen (≈35%).
- ✓ Het is niet de rol van zorgverleners (≈10%)
- ✓ De limiet is zo subjectief dat het kan leiden tot misbruik (≈10%)
- ✓ De wet kan worden verbeterd (≈5%)
- ✓ ...

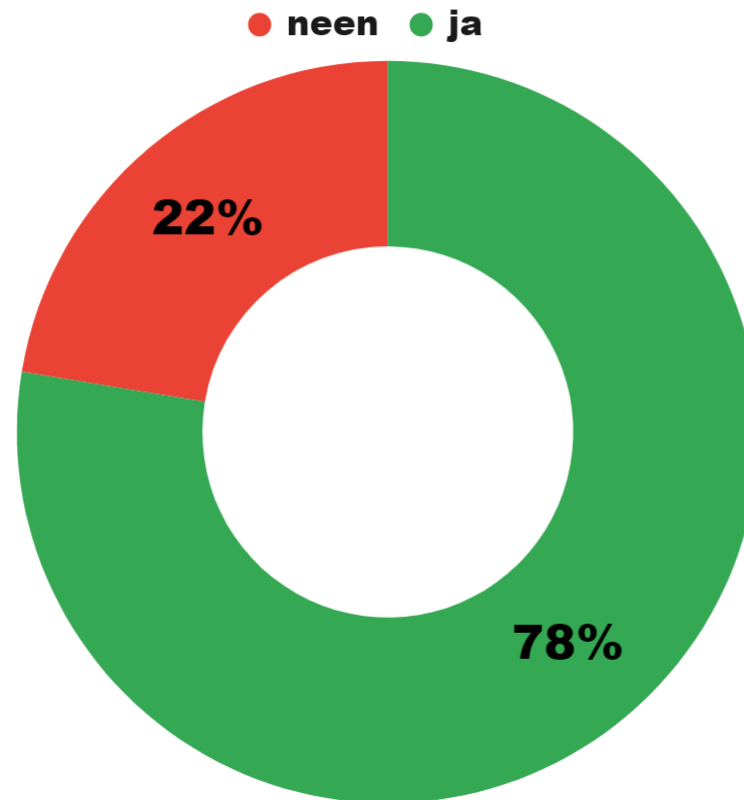
JA (60%)

- ✓ Pas na alles geprobeerd te hebben: medicijnen, therapieën, contact met familie of vrienden... (≈30%)
- ✓ Psychisch lijden is een lijdensweg en kan vergelijkbaar zijn met fysiek lijden (≈30%).
- ✓ Uit respect voor de rechten van de patiënt en de individuele vrijheid (≈15%)
- ✓ Het besluit wordt unaniem gesteund door onafhankelijke deskundigen (≈10%).
- ✓ Het protocol is duidelijk en moet strikt worden nageleefd (≈10%).
- ✓ Het biedt een zekere waardigheid en menselijkheid aan patiënten (≈10%)...
- ✓ ...

1.2. Evaluatie of aanpassing van de euthanasiewet in geval van Medscape® ondraaglijk psychisch lijden

- Vindt u dat de euthanasiewet geëvalueerd en zelfs aangepast dient te worden in geval van ondraaglijk psychisch lijden ?

1.2. Evaluatie of aanpassing van de euthanasiewet in geval van **Medscape** ondraaglijk psychisch lijden

- ❑ Vindt u dat de euthanasiewet geëvalueerd en zelfs aangepast dient te worden in geval van ondraaglijk psychisch lijden ?

Ik ben tegen

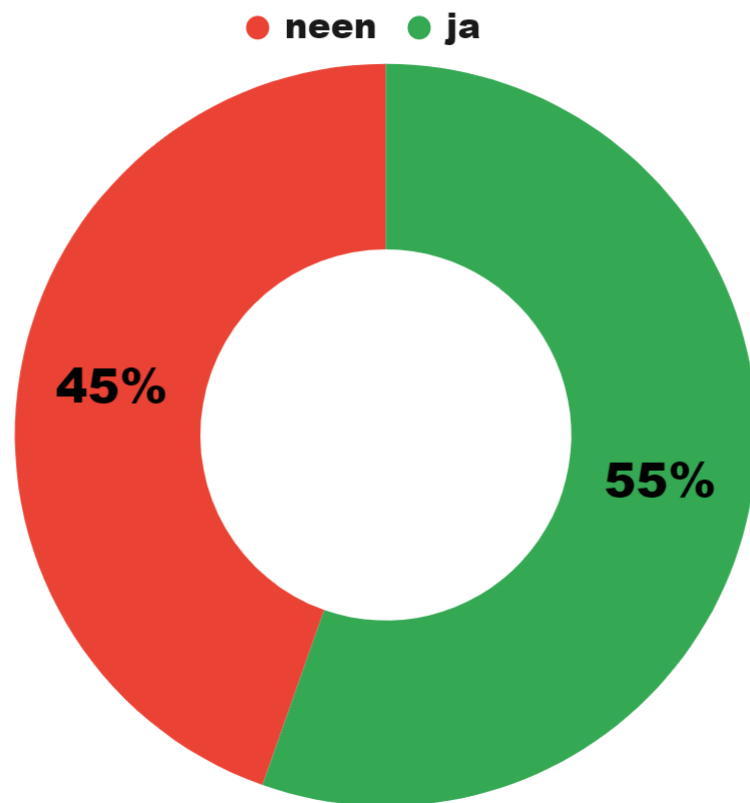
- ✓ De wet zou euthanasie niet moeten toestaan in geval van ondraaglijk psychisch lijden, vooral omdat het niet mogelijk is om dit objectief te beoordelen (≈45%).
- ✓ De nu voorgestelde wet is niet bindend genoeg (≈35%)
- ✓ Dit soort praktijken moet niet in de wetgeving worden opgenomen, maar van geval tot geval worden beoordeeld (≈10%).
- ✓ Investeren in effectieve neurologische behandelingen of palliatieve zorg zou relevanter zijn (≈5%)
- ✓ ...

Ik ben voor

- ✓ De huidige wet is niet voldoende en ontbeert duidelijkheid, nauwkeurigheid of zelfs de nodige aanpassingen (≈50%).
- ✓ In principe is het altijd interessant om deze wet te evalueren (≈15%).
- ✓ De wet moet worden aangepast om artsen verder wettelijk te ondersteunen en te beschermen (≈10%)
- ✓ Het zou interessant zijn om een richtlijn uit te werken die is opgesteld door een pluralistische vereniging van psychiaters, psychologen en zelfs filosofen (niet-bindend) (≈5%).
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈20%)
- ✓ ...

- Bent u voorstander van een uitbreiding van de huidige wet op euthanasie in geval van dementie?

- Bent u voorstander van de uitbreiding van de huidige wet op euthanasie in geval van dementie?

Ik ben tegen (45%)

- ✓ Je kunt dementiepatiënten niet veralgemenen (≈30%)
- ✓ Een demente patiënt kan nog steeds een moment van plezier beleven (≈25%)
- ✓ De definitie van dementie is niet erg nauwkeurig: op welk punt kan een demente patiënt worden geëuthanaseerd? (≈15%)
- ✓ Is principieel tegen euthanasie (≈15%)
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈20%)
- ✓ ...

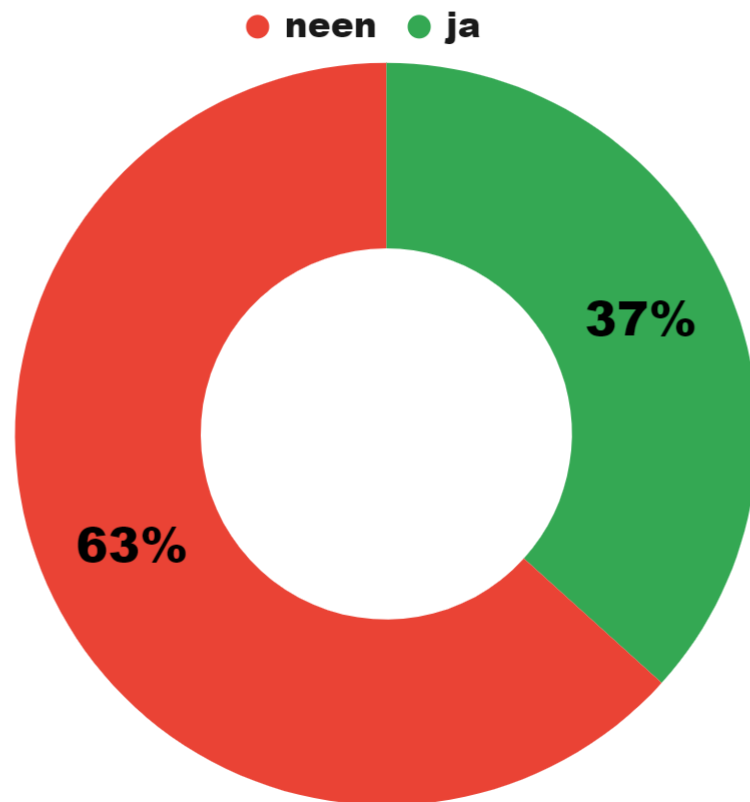
Ik ben voorstander (55%)

- ✓ Net als in de andere gevallen is voorzichtigheid geboden en wordt het besluit best gemotiveerd door verschillende meningen waarbij ook rekening wordt gehouden met de mening van de entourage (≈80%).
- ✓ De beslissing wordt "per geval" genomen (≈15%).
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈20%)
- ✓ ...

1.4. Uitbreiding van de wet op euthanasie in geval van « voltooid leven »

- Bent u voorstander van de uitbreiding van de huidige wet op euthanasie in geval van « voltooid leven »?

1.4. Uitbreiding van de wet op euthanasie in geval van « voltooid leven »

- Bent u voorstander van de uitbreiding van de huidige wet op euthanasie in geval van « voltooid leven »?

Ik ben tegen (63%)

- ✓ Dit concept is veel te subjectief en onnauwkeurig, dit is een nogal filosofisch concept terwijl de beslissing onomkeerbaar is (≈80%).
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈15%)
- ✓ ...

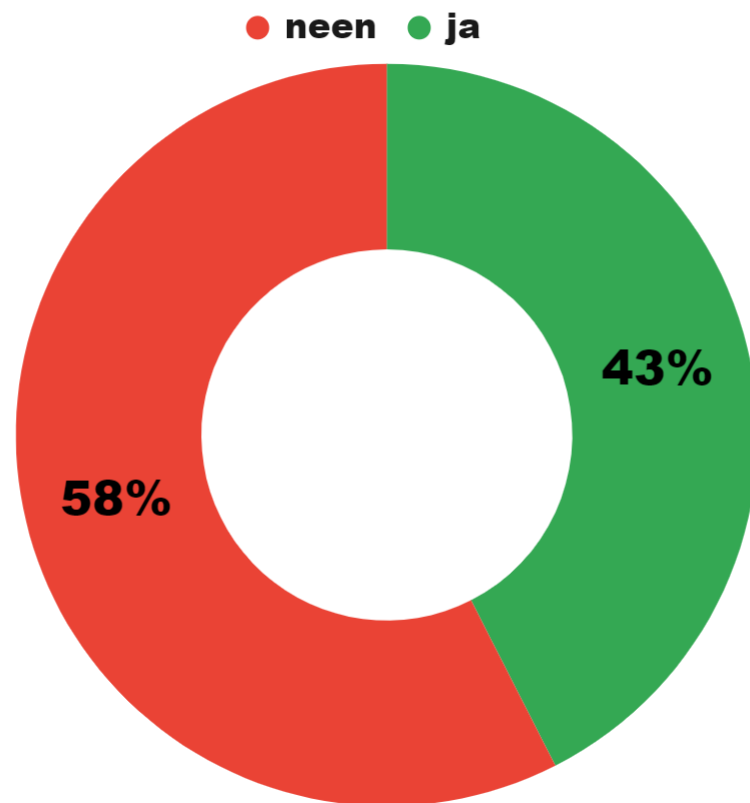
Ik ben voorstander (37%)

- ✓ We kunnen niet veralgemenen: je moet het per geval bekijken (≈80%)
- ✓ ...
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈20%)

1.5. Noodzaak van een protocol of een nieuw wettelijk kader voor palliatieve sedatie

- Er is een protocol en een wettelijk kader ontwikkeld voor de praktijk van euthanasie. Moet dit worden gedaan voor palliatieve sedatie, met de bijbehorende controles ingebouwd?

1.5. Noodzaak van een protocol of een nieuw wettelijk kader voor palliatieve sedatie

- Er is een protocol en een wettelijk kader ontwikkeld voor de praktijk van euthanasie. Moet dit worden gedaan voor palliatieve sedatie, met de bijbehorende controles ingebouwd?

Ik ben tegen een protocol voor palliatieve sedatie (58%)

- ✓ Een protocol is niet nodig, zoals het nu is, werkt het goed (≈60%)
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈35%)
- ✓ ...

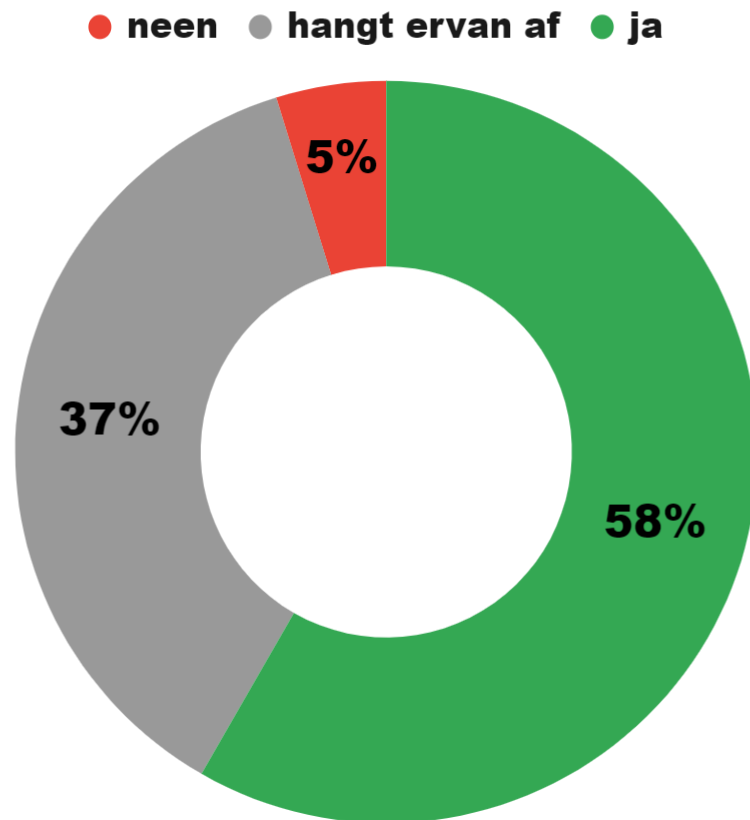
Ik ben voorstander van een protocol voor palliatieve sedatie (43%)

- ✓ Indien men dit thema via de wetgeving regelt, krijgen artsen rechtsbescherming (≈30%).
- ✓ Het opstellen van een strikte wetgeving is een verantwoordelijkheid van de samenleving, bedoeling is om elke vorm van verkapte euthanasie tegen te gaan (≈30%).
- ✓ (spreken zich niet uit: ≈30%)
- ✓ ...

2. Melding van pesterijen of ongewenst seksueel gedrag **Medscape**

- Indien u getuige was van pesterijen of ongewenst seksueel gedrag door een collega, zou u dit dan melden?

2. Melding van pesterijen of ongewenst seksueel gedrag **Medscape**

- Indien u getuige was van pesterijen of ongewenst seksueel gedrag door een collega, zou u dit dan melden?

Neen (5%)

- ✓ Ik zou eerst met de stalker praten (≈50%)
- ✓ Pesten komt veel voor in ziekenhuizen (≈15%)
- ✓ Sommige mensen zijn beschermd (≈15%)
- ✓ ...

Hangt ervan af (37%)

- ✓ Bespreekt het liefst vooraf met de stalker (≈30%)
- ✓ Het hangt af van de ernst van de pesterijen (≈15%)
- ✓ Alleen als de persoon die wordt lastiggevalen daarom vraagt (≈15%)
- ✓ Wil er liever met belanghebbenden over praten (≈10%)
- ✓ Alleen als de feiten bewezen zijn (≈5%)
- ✓ Alleen als de feiten worden herhaald (≈5%)
- ✓ ...

Ja (58%)

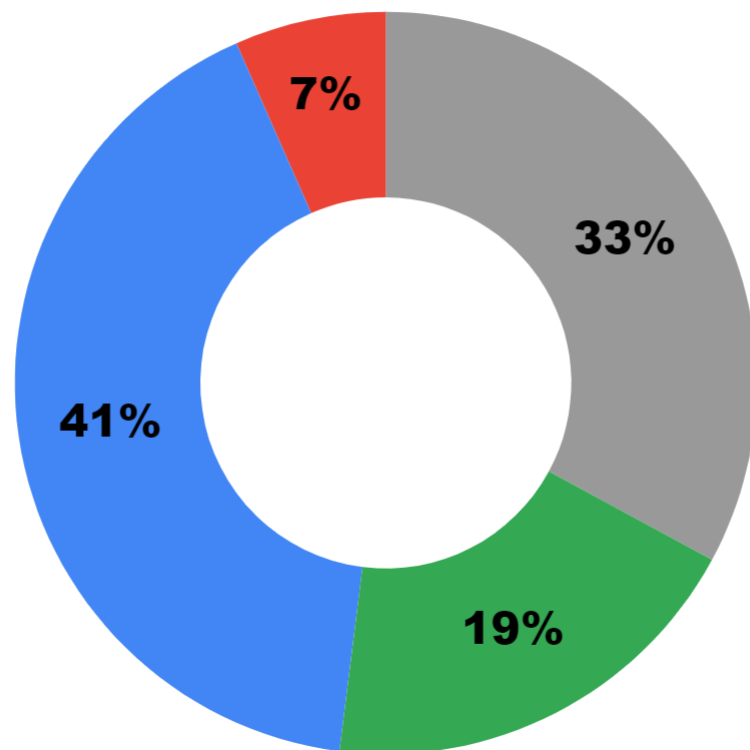
- ✓ Zonder enige aarzeling, uit principe! (≈55%)
- ✓ Ik zou de stalker een waarschuwing geven (≈15%)
- ✓ Zou niet weten aan wie dit te melden (≈ 5%)
- ✓ Ja, omwille van de voorbeeldfunctie in de samenleving (≈5%)
- ✓ (worden a priori in hun praktijk niet met dit soort situaties geconfronteerd: ≈15%)
- ✓ ...

2. Melding van pesterijen of ongewenst seksueel gedrag **Medscape**

- Heeft de « Me Too-beweging » volgens u de houding ten opzichte van seksueel ongepast gedrag op het werk veranderd?

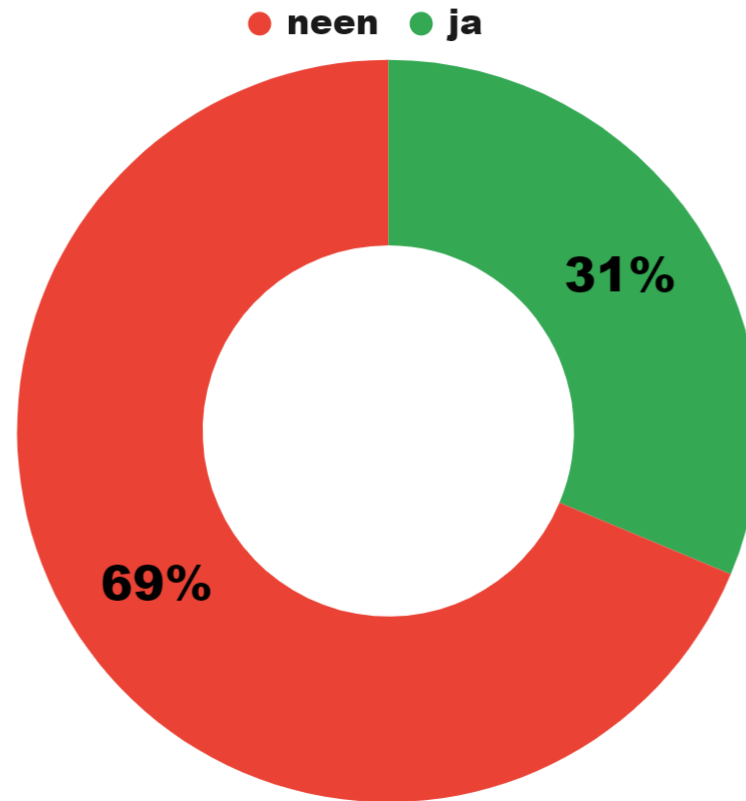
● niet van toepassing ● verergering ● geen verandering ● verbetering

3. Recreatief gebruik van cannabis bij volwassenen

- Denkt u dat het recreatief gebruik van cannabis bij volwassenen zou moeten worden gelegaliseerd?

3. Recreatief gebruik van cannabis bij volwassenen

- Denkt u dat het recreatief gebruik van cannabis bij volwassenen zou moeten worden gelegaliseerd?

Neen (69%)

- ✓ Drugs zijn schadelijk en gevaarlijk voor de gezondheid ($\approx 70\%$)
- ✓ Dit opent de deur naar de legalisatie van andere drugs ($\approx 10\%$).
- ✓ De risico's van verslavingen zullen moeten worden toegelicht ($\approx 5\%$)
- ✓ ...

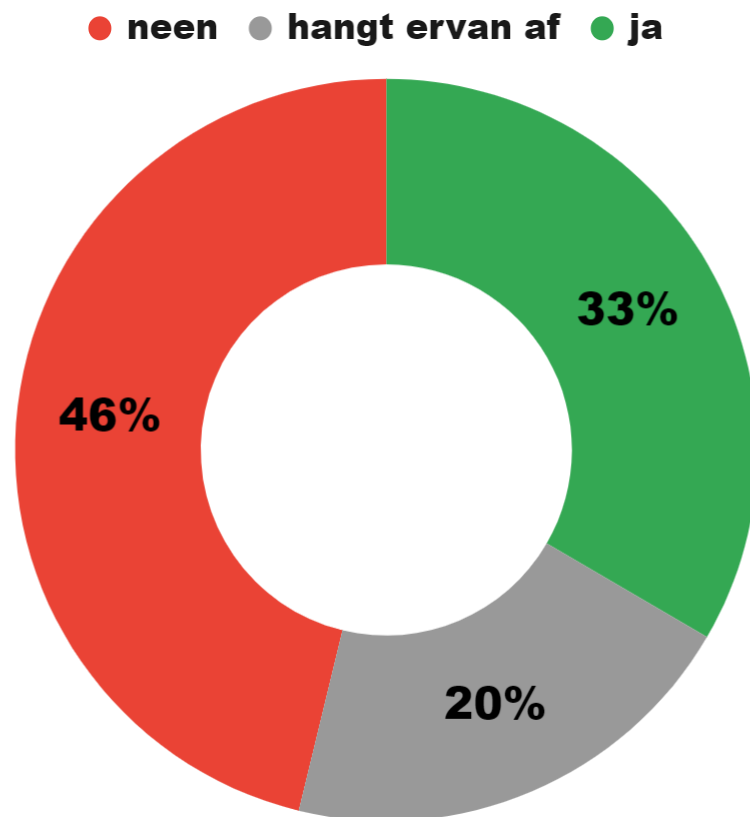
Ja (31%)

- ✓ Het gaat om de legalisatie van een de facto situatie ($\approx 30\%$).
- ✓ Dit zou de kwaliteitscontrole van cannabis mogelijk maken ($\approx 15\%$)
- ✓ Dit zou de criminaliteit verminderen ($\approx 15\%$)
- ✓ Drugs zijn minder schadelijk dan alcohol en tabak ($\approx 15\%$)
- ✓ Dit zou belangrijke beschouwingen impliceren voordat er wetgeving wordt gemaakt ($\approx 10\%$)
- ✓ De risico's van verslaving moeten zorgvuldig worden uitgelegd ($\approx 10\%$).
- ✓ Patiënten moeten vooraf worden geregistreerd ($\approx 10\%$)
- ✓ Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen gezondheid ($\approx 5\%$)

4. Transgender patiënten

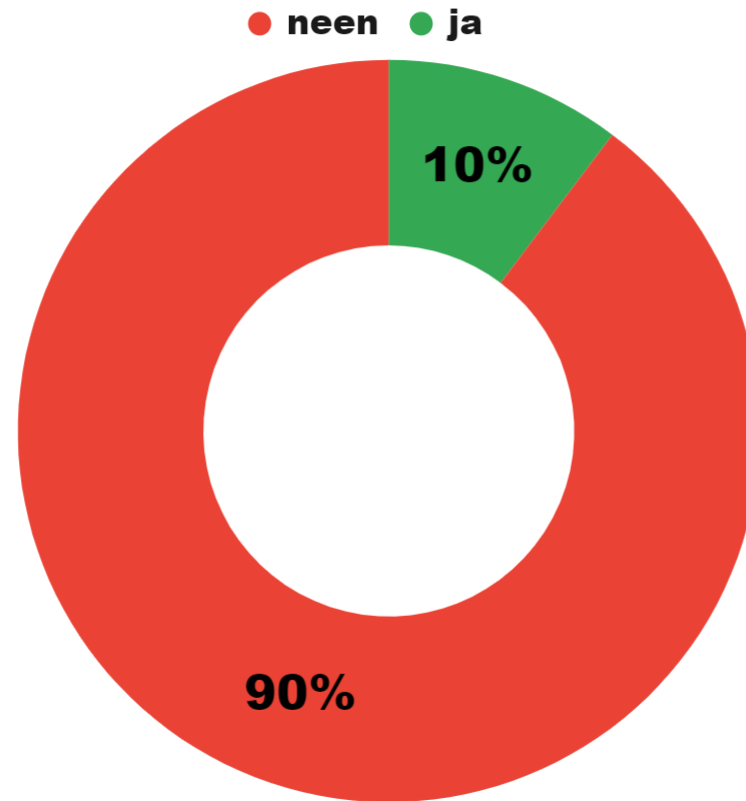
- Voelt u zich voldoende getraind of op uw gemak om zorg aan transgender patiënten te verlenen?

5. Informatie delen op sociale media

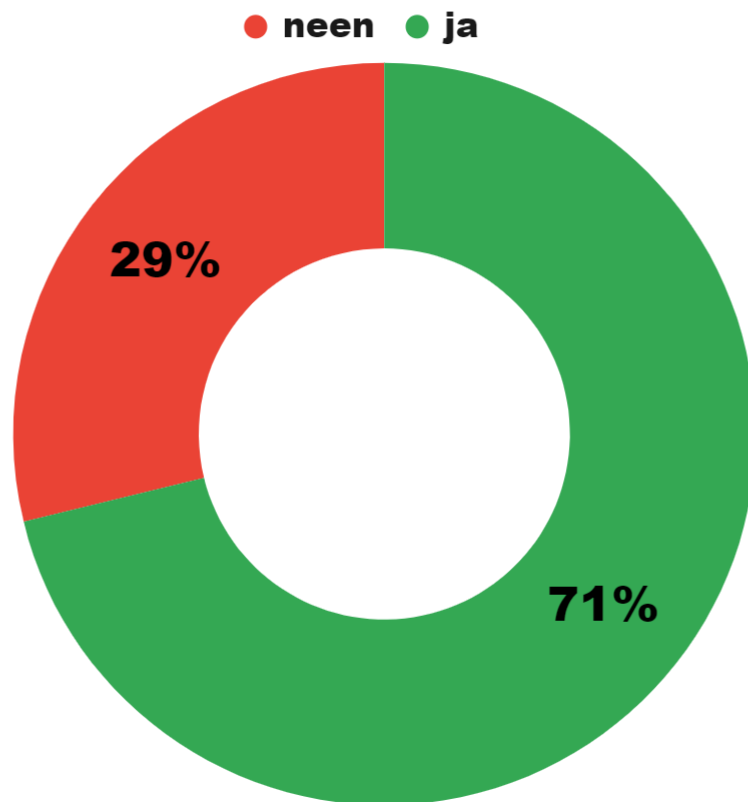
- Heeft u ooit (al dan niet geanonimiseerde) patiëntinformatie gedeeld op sociale netwerken, online discussieforums of messagingtoepassingen?

6. Anti-vaccinatie

- Moeten artsen die patiënten adviseren zich niet te laten vaccineren, worden gesanctioneerd door de Orde der Artsen?

6. Anti-vaccinatie

- Moeten artsen die patiënten adviseren zich niet te laten vaccineren, worden gesanctioneerd door de Orde der Artsen?

Neen (29%)

- ✓ Iedereen is vrij om zijn eigen beslissingen te nemen, zowel patiënten als artsen ($\approx 45\%$).
- ✓ Het hangt af van het vaccin ($\approx 15\%$)
- ✓ Een sanctie is in dit geval een ontoereikende reactie ($\approx 15\%$).
- ✓ Deze beslissing is zeer gerechtvaardigd (immunodepressie...) ($\approx 10\%$)
- ✓ Vanaf het moment dat de arts de feiten wetenschappelijk blootlegt ($\approx 7\%$)

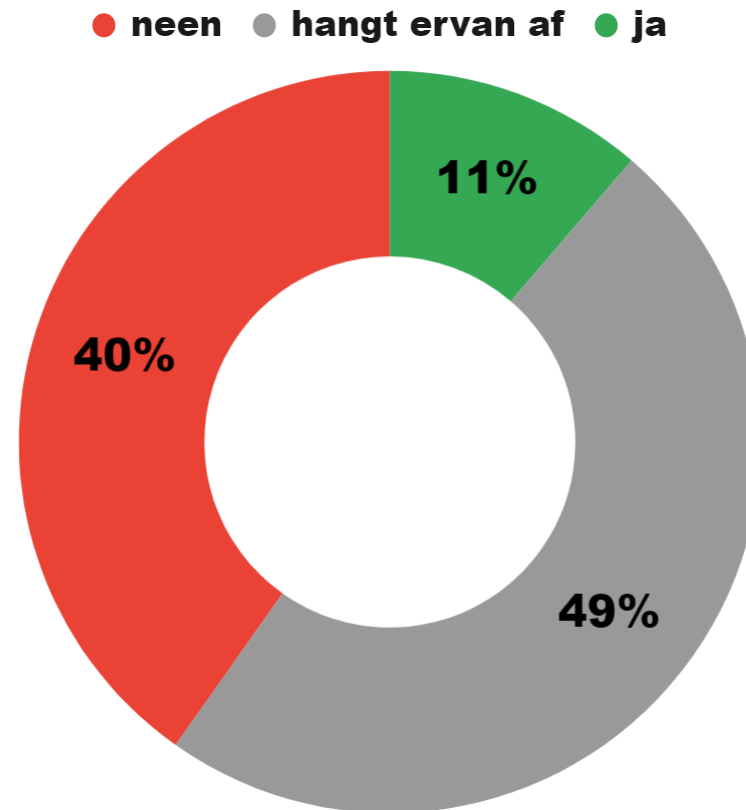
Ja (71%)

- ✓ Het is noodzakelijk om na te denken over het welzijn in de samenleving als geheel ($\approx 30\%$)
- ✓ Dit is de verantwoordelijkheid van de artsen ($\approx 20\%$).
- ✓ Dit stelt het wetenschappelijk inherente aspect van de geneeskunde ($\approx 20\%$) ter discussie.
- ✓ Deze houding is "crimineel" ($\approx 10\%$).
- ✓ Zo handelen is een medische fout ($\approx 8\%$)

7. Medische fouten

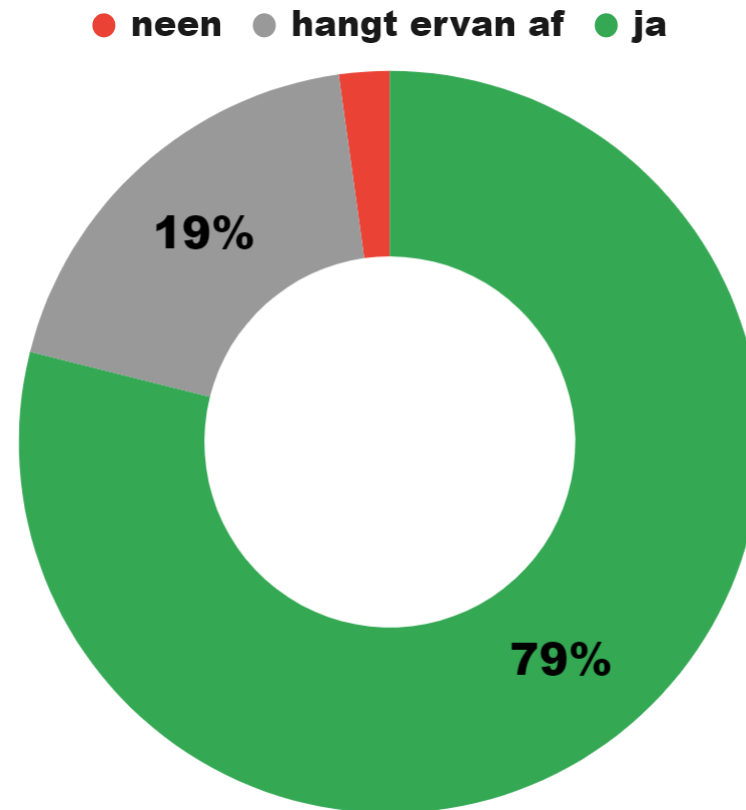
- Zijn er situaties waarin het aanvaardbaar is om een medische fout die schadelijk kan zijn voor de patiënt te verbergen of niet te onthullen?

7. Medische fouten – excuses

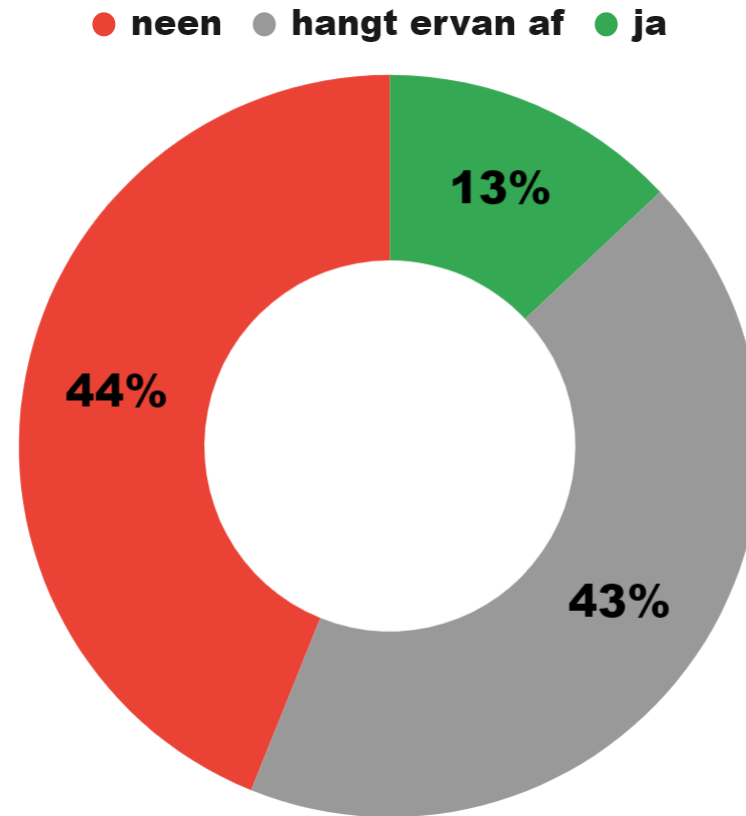
- In geval van een medische fout, zou u zich dan verontschuldigen bij de patiënt?

8. Reacties op genetische testresultaten

- Als uw patiënt na een genetische test de genetische marker blijkt te hebben voor een ziekte waarvoor geen preventieve behandeling bestaat, zou u dan overwegen om deze informatie achter te houden voor de patiënt?

8. Reacties op genetische testresultaten

- Als uw patiënt na een genetische test de genetische marker blijkt te hebben voor een ziekte waarvoor geen preventieve behandeling bestaat, zou u dan overwegen om deze informatie achter te houden voor de patiënt?

Neen (44%)

- ✓ De patiënt heeft het recht om de resultaten van elke test te kennen ($\approx 70\%$).
- ✓ Deze vraag wordt behandeld voordat de test wordt uitgevoerd ($\approx 25\%$)
- ✓ ...

Hangt ervan af (43%)

- ✓ Het hangt af van de bereidheid van de patiënt om geïnformeerd te worden ($\approx 50\%$).
- ✓ Het hangt af van het vermogen van de patiënt om de klap op te vangen ($\approx 15\%$).
- ✓ Het hangt ervan af of er gevolgen zijn voor zijn toekomstige leven (nakomelingen...) ($\approx 10\%$)
- ✓ Het hangt af van de ernst van de marker ($\approx 5\%$)
- ✓ ...

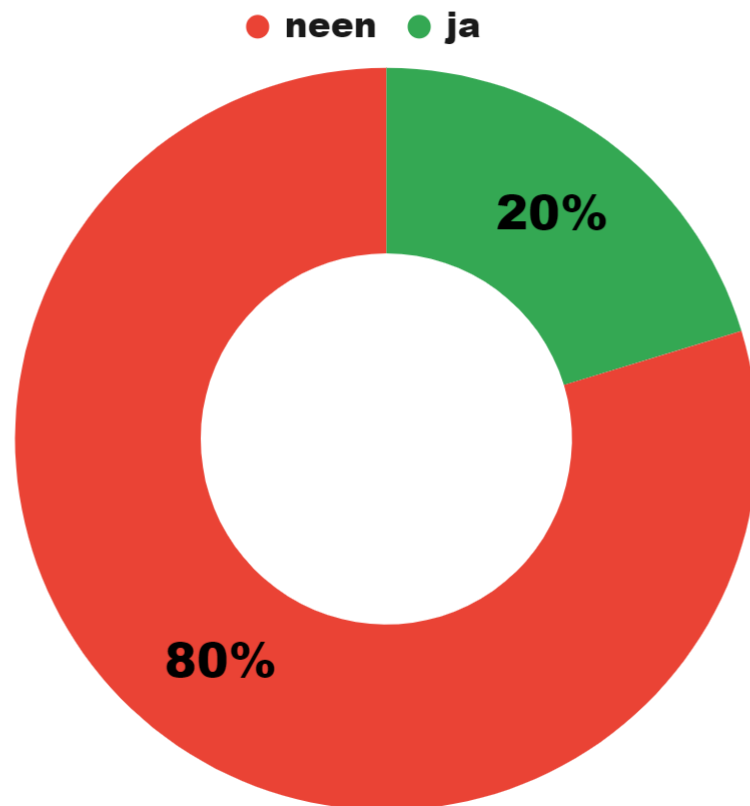
Ja (13%)

- ✓ Sommige patiënten willen niet geïnformeerd worden ($\approx 15\%$)
- ✓ Wil het leven van de patiënt niet verpesten ($\approx 5\%$)
- ✓ Het onderwerp werd voor de test besproken ($\approx 5\%$)
- ✓ Het hangt af van het doel van de test ($\approx 5\%$)
- ✓ Ik zou advies vragen aan mijn collega's ($\approx 5\%$)
- ✓ Het hangt af van het vermogen van de patiënt om de klap op te vangen ($\approx 5\%$).
- ✓ (spreken zich niet uit: $\approx 55\%$)
- ✓ ...

9. Huiselijk geweld

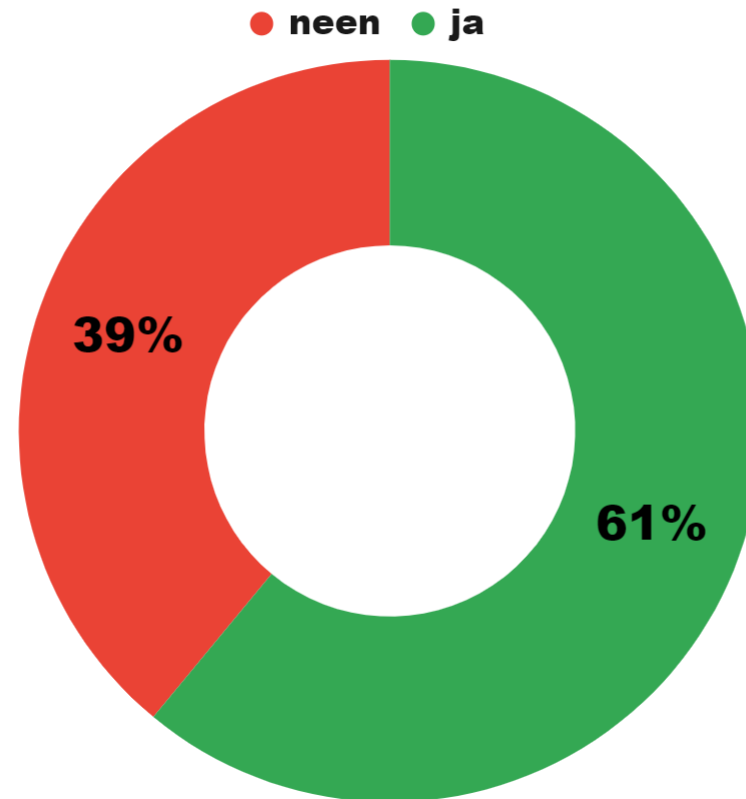
- Heeft u ooit een slachtoffer van huiselijk geweld verdacht en heeft u geen aangifte gedaan of bevestiging gevraagd van het misbruik?

10. Placebo voorschrijven

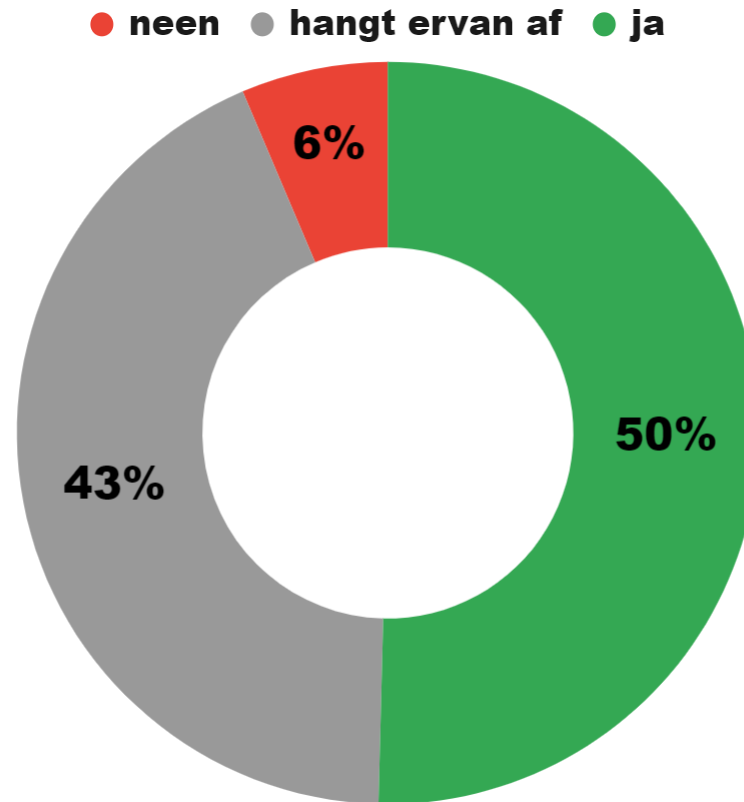
- Zou u bereid zijn een inactieve behandeling (placebotype inclusief homeopathie) voor te schrijven aan een patiënt die aandringt op een behandeling wanneer hij of zij die niet nodig heeft?

11. Rapporteren van een collega in geval van beoordelingsfouten

- Als de praktijk van een collega of vriend wordt belemmerd door alcohol, drugs of een ziekte, bent u dan bereid dit te melden?

11. Rapporteren van een collega in geval van beoordelingsfouten

- Als de praktijk van een collega of vriend wordt belemmerd door alcohol, drugs of een ziekte, bent u dan bereid dit te melden?

Neen

- ✓ Ik bespreek het onderwerp eerst met de betrokkene (≈30%)
- ✓ Dit hoort niet bij mijn werk (≈25%)
- ✓ Ik volg de situatie en mogelijke ontwikkelingen op de voet (≈15%)
- ✓ Aan wie kan ik dit melden? (≈5%)
- ✓ Uiteindelijk praat ik er discreet over met collega's (≈5%)
- ✓ ...

Hangt ervan af

- ✓ Ik bespreek het onderwerp eerst met de betrokkene (≈50%)
- ✓ Het hangt ervan af: is er gevaar voor de patiënt? Hoe ernstig is de situatie? Hoe is de verstandhouding? Om welke specialisatie gaat het (≈20%)?
- ✓ Er is eerst duidelijk bewijs nodig (≈10%)
- ✓ Aan wie kan ik dit melden? (≈10%)
- ✓ Dit is een moeilijke opdracht (≈5%).

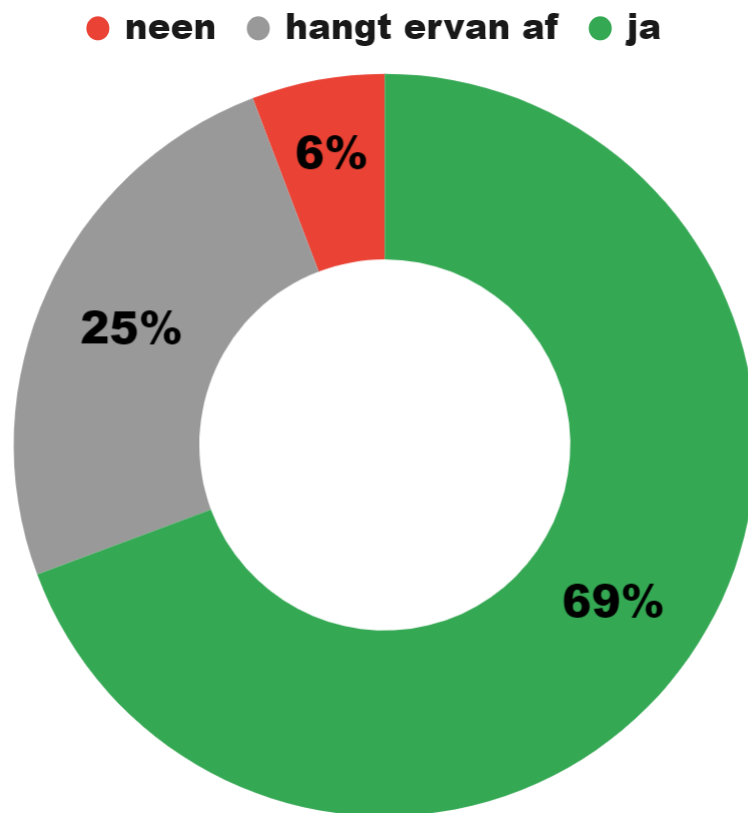
Ja)

- ✓ Ik bespreek het onderwerp eerst met de betrokkene (≈30%)
- ✓ Niet twijfelen, het is gezond verstand! (≈30%)
- ✓ Automatisch, als er gevaar is voor de patiënt (≈20%)
- ✓ Het is essentieel om met de Orde der Artsen te spreken (≈10%).
- ✓ We kunnen het eerst bespreken met de collega's (≈5%).
- ✓ ...

12. Impact van geloof op medische beslissingen

- Hebben uw religieuze overtuigingen ooit invloed gehad op uw medische besluitvorming?

13. Relatie tussen arts en patiënt

- Is het naar uw mening aanvaardbaar dat een arts een seksuele of romantische relatie met zijn/haar patiënt aangaat?

● **neen** ● **hangt ervan af**
● **ja, maar pas 6 maanden nadat de persoon geen patiënt meer is van de arts**
● **ja**

